

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

IZVEŠTAJ

SLAVICA ĐORĐEVIĆ

Žalba br: 303/2015

**u vezi sa neizvršenjem pravosnažne presude Opštinskog suda u Prizren -
sada Osnovnog suda u Prizren
(C.nr.462/10 od 21.12.2011.godine)**

**Za: G. Ymer Hoxha, predsednik
Osnovnog suda u Prizrenu**

**G. Nehat Idrizi – Predsedavajući
Sudski savet Kosova**

**Zef Prendndrecaj, direktor
Kancelarija disciplinskog tužioca**

Priština, 12.avgust 2016.godine

I. SAŽETAK ČINJENICA U SLUČAJU

Činjenice koje su do sada ustanovljene mogu se predstaviti na sledeći:

1. Rešenjem o prenosu prava korišćenja građevinskog zemljišta Opštine Prizren br.03/3463-138 od 30.03.1993.g, gđa Slavica Đorđević (u daljem tekstu žalilja) stekla je pravo korišćenja građevinske parcele br.65c, deo kat.parc.br.7140/1, u površini od 180 m². Na osnovu Rešenja o građevinskoj dozvoli Opštine Prizren br.04/4-351-233 od 08.11.1993.g, kao i investivno tehničke dokumentacije za navedeni plac br.65C, žalilja je tokom 1997.god. otpočela sa gradnjom stambenog objekta.
2. Dana 28.08.1999.godine, žalilja je usled rata na Kosovu, žalilja je otišla iz Prizrena. Prema navodima žalilje, njen prvi komšija je bespravno uzurpirao navedenu parcelu na kojoj je izgradnja već bila započeta. Navedeno lice koje je bespravno uzurpiralo imovinu žalilje je na već započetom objektu izgradio prizemlje i prvi sprat, iako je znao da gradi na tuđem zemljištu - i bez dozvole vlasnika.
3. Dana 30.04.2005.godine, žalilja se obratila Direktoratu za imovinska i stambena pitanja (HPD), koji je doneo odluku u kojoj se navodi da se žalilji vrati posed nad spornom parcelom, a tuženom je naloženo da istu parcelu oslobodi u roku od 30 dana od uručjenja naloga, i vrati istu u pređašnje stanje. Dana 16.12.2005.godine, odluka HPD je postala konačna.
4. Dana 21.07. 2005.godine , žalilja je podnela tužbu Opštinskom sudu Prizrena (sada Osnovnom sudu u Prizren) protiv tuženog lica koje je protivzakonito ušlo u posed njene nepokretnosti (u daljem tekstu "tuženi") zbog izgradnje na tuđem zemljištu.
5. Dana 25.02.2008.godine, žalilja je podnela Javnom tužilaštvu u Prizrenu krivičnu prijavu protiv tuženog zbog krivičnog dela protivpravnog zauzimanja nepokretne imovine. Nakon toga, dana 18.04.2012.godine, na osnovu ponovljenog zahteva žalilje ponovo je otvoren novi predmet (PNR-472/12-IV), jer je žalilja obavestena da je prethodni predmet "izgubljen". Nakon izvesnog vremena, žalilja na pisarnici Javnog tužilaštva u Prizrenu ponovo dobila informaciju da takav predmet u ovom tužilaštvu ne postoji. Žalilja se u vezi sa tim obratila Javnom tužilaštvu u Prizrenu, i obavestila ih o napred navedenoj situaciji. Glavni Javni tužilac u Prizrenu je na osnovu dostavljene dokumentacije ponovo izdao nalog za formiranje novog predmeta (sada NR-698/12 od 11.09.2012.god). Međutim, od tog dana, žalilja nije dobila nikakvu informaciju u vezi sa ovim predmetom.
6. Dana 02.06.2009.god, žalilja je tadašnjem Opštinskom sudu u Prizrenu uputila predlog za donošenje privremene mere zabrane građenja na tuđem zemljištu. Sud nikada nije postupao po ovom zahtevu.
7. Dana 22.10.2009.god, Opštinski sud u Prizrenu donosi Rešenje, kojim se odbacuje tužba žalilje kao nedozvoljena. Naime, Sud je na raspravi istog dana izvršio uvid u odluku HPD-a od 30.04.2005.god, iz čega prizilazi da u konkretnom slučaju ova sporna stvar između stranaka je odlučena odlukom Komisije za imovinsko-

stambene odnose(HPCC) i sud je obavezan da odluke ove komisije uzima kao obavezujuće, i iste se ne mogu ponovo raspravljati u ovom sudskom sporu. Na osnovu čl.2.5 Uredbe UNMIKA 1999/23 o osnivanju uprave i Komisije za razmatranje zahteva za imovinska i stambena pitanja, isključena je nadležnost ovog suda da odlučuje u ovoj pravnoj stvari.

8. Dana 30.04.2010.godine, žalilja je uputila zahtev Direktoratu za urbanizam i prostorno planiranje Opštine Prizren - građevinskoj inspekciji za izlazak na lice mesta, kako bi inspekcija preduzela sve zakonske mere i prekinula dalje građevinske radove na njenoj imovini.
9. Dana 09.08. 2010.godine, žalilja je dobila odgovor od Direktorata za urbanizam i prostorno planiranje Opštine Prizren, da su preduzete sve mere povodom ovog slučaja, ne navodeći ikakvu konkretnu meru koju su preduzeli.
10. Nakon podnošenja žalbe žalije drugostepenom organu protiv odluke Opštinskog suda u Prizrenu P.br 422/05 od 22.10. 2009.god, Okružni sud u Prizrenu ukida pobijanu odluku i slučaj se vraća Opštinskom sudu u Prizrenu na razmatranje.
11. Dana 29.09.2010.god, u skladu sa nalogom Okružnog suda, žalilja se obratila Opštinskom sudu u Prizrenu radi preciziranja tužbenog zahteva.
12. Dana 20.12.2010.god, Opštinski sud u Prizrenu je doneo Rešenje kojim obavezuje veštake da izvrše merenje sporne parcele i dostave izveštaj ovom Sudu u zakonskom roku. Takođe, postupajući sudija je obavezao žalilju da u određenom roku Opštinskom sudu u Prizrenu dostavi dokaz imovinskog uverenja ili posedovni list za spornu parcelu.
13. Dana 31.05.2011.god, postupajući sudija u predmetu podnosi pismeni zahtev da EULEX preuzme rad na predmetu, a na osnovu konstatacije da se radi o parničarima različitih nacionalnosti, a takođe i zbog složenosti i same prirode navedenog predmeta.
14. Odlukom od 07.07.2011.god, napred navedeni zahtev postupajućeg sudije je prihvaćen i slučaj dodeljen EULEX sudijama Okružnog suda u Peći, jer su EULEX sudije Okružnog suda u Prizrenu predsedavale u ovom slučaju u drugostepenom postupku. Predsednik Skupštine EULEX sudija zakazuje saslušanje na zahtev postupajućeg sudije Opštinskog suda u Prizrenu.
15. Dana 10.10.2011.god, na održanoj glavnoj raspravi Okružni sud u Peći donosi odluku o vrednosti predmeta spora, nalaže žalilji da ispravi tužbeni zahtev u pogledu broja sporne parcele, i obavezuje tuženog da dostavi pismeni odgovor na proširenje zahteva žalilje.
16. Žalilja i tuženi su u više navrata tokom 2011.godine dostavljali Opštinskom sudu u Prizrenu dopunu tužbe i odgovor na istu.
17. Dana 21.12.2011.god, Opštinski sud u Prizrenu donosi presudu, kojom nalaže tuženom da vrati zemljište u pređašnje stanje i da u tu svrhu obustavi sve radove koji su samovoljno izvedeni na parceli koja je u vlasništvu žalilje, odnosno da ukloni objekat izgrađen bez znanja i saglasnosti žalilje, u roku od 30 dana od pravosnažnosti ove presude.
18. Dana 30.01.2012.god, tuženi ulaže žalbu drugostepenom sudu na presudu Opštinskog suda u Prizrenu od 21.12.2011.god.(P.br.462/10). Stim u vezi, dana 29.02.2012.god, u zakonskom roku punomoćnik žalilje Sudu dostavlja odgovor na navode žalbe tuženog.

19. Dana 18.05.2012.god, Okružni sud u Prizrenu, u veću sastavljenom od EULEX sudija, odlučuje da se žalba tuženog (Ac.no.114/12) odbija kao neosnovana, a potvrđuje prethodno doneta presuda Opštinskog suda u Prizrenu, obrazlažući svoju odluku.
20. Sud je istakao važnost tumačenja čl.25 Zakona o osnovama svojinsko pravnih odnosa No.6/80-ZOSPO(Službene novine SFRJ, br.6/80), naročito u kontekstu aktivne legitimacije. Stim u vezi, dokazano je da žalilja ima pravo korišćenja zemljišta i pravo da izgradi kuću na istom, a po rešenju Opštine Prizren br. 04/4 od 08.11.1993.god, navodi se da je žalilja „uredno platila potvrđenu naknadu za korišćenje zemljišta za izgradnju“. Takođe, navedeno je da se ova pravila moraju sagledati u vremenskoj perspektivi iz 1990.god, jer u to vreme društveno zemljište je dato samo na korišćenje sa pravom izgradnje, bez sticanja vlasništva. Stoga znači da je pravna pozicija žalilje čak jača i od pozicije vlasnika, jer pored toga žalilja je imala pravo da izgradi kuću na spornom zemljištu. Okružni sud zaključuje da je žalilja zaštićena na isti način kao i „vlasnik“, a lice sa pravom korišćenja zemljišta i pravom izgradnje kuće mora biti zaštićena od protivzakonitog zauzeća.
21. Dana 06.06.2012.god, tužni je podneo predlog za reviziju Vrhovnom sudu Kosova zbog bitnih povreda odredba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
22. Dana 03.07.2012.god, žalilja je Opštinskom sudu u Prizrenu podnela predlog za izvršenje presude jer tuženi do tada nije ispunio svoje obaveze utvrđene napred navedenom pravosnažnom i izvršnom presudom u roku koji mu je određen.
23. Dana 08.10.2012.god, žalilja je uputila zahtev EULEX-u da isti preuzme odlučivanje u postupku povodom vanrednog pravnog leka pred Vrhovnim sudom Kosova.
24. Dana 12.10.2012.god, žalilja je uputila hitnu urgenciju predsedniku Veća EULEX sudija za izvršenje pravosnažne presude u njenom predmetu, a koja je potvrđena i u drugostepenom sudskom postupku.
25. Dana 15.10.2012.god, predsednik Veća EULEX sudija donela je, rešenje kojim se odbija zahtev da se EULEX sudijama dodeli navedeni građansko parnični predmet žalilje, a isti će biti razmatran za nadgledanje od strane Mobilne ekipe EULEX sudija. Takođe, u rešenju se navodi da će predsednik Vrhovnog suda Kosova biti obavešten u vezi sa navedenim Rešenjem.
26. Dana 28.11.2012.god, žalilja je uputila odgovor na reviziju tuženog Vrhovnom sudu Kosova.
27. Dana 17.12.2012.god, žalilja je navedeni odgovor na reviziju tuženog ponovo dostavila Vrhovnom sudu iz razloga što se podnesak, koji je prethodno podnela, prema navodima žalilje nije nalazio u Vrhovnom sudu.
28. Dana 20.02.2013.god, žalilja je ponovo uputila Vrhovnom sudu Kosova hitnu urgenciju u vezi predloga za reviziju tuženog.
29. Dana 19.03.2013.god, žalilja je uputila dopis EULEX-u sa zahtevom za ponovno razmatranje odluke od 05.03.2013.god, donete od strane predsednika Veća EULEX sudija i dodeljivanja građansko parničnog i izvršnog predmeta Opštinskog suda u Prizrenu(P.br.462/10;Ac.no.114/12) EULEX sudijama.

30. Dana 27.03.2013.god, potpredsednik Skuštine EULEX sudija je obavestio žalilju da je njen zahtev prosleđen EULEX Sektoru za jačanje, na razmatranje.
31. Dana 02.04.2013.god, Osnovnom sudu u Prizrenu tuženi-dužnik uputio je prigovor da se odbije predlog poverioca u predmetu I.br.1241/12 za izvršenje, od 03.07.2012.god, a na osnovu presude P.br.462/10 od 21.12.2011.god, kao nedozvoljen, iz razloga što se predmet nalazi u Vrhovnom sudu Kosova.
32. Dana 12.04.2013.god, Osnovni sud u Prizrenu doneo je rešenje da zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv pravosnažne i izvršne presude ne može stopirati postupak izvršenja. Međutim, ovim rešenjem se istovremeno zahtev predlagača, odnosno žalilje, odlaže dok prvostepeni sud ne odluči o podnetom prigovoru.
33. Dana 28.05.2013.god, održano je ročište u Osnovnom sudu u Prizrenu, na kome su prisustvovali su i predstavnici EULEX-a koji vrše monitoring suđenja. Pravni zastupnik žalilje je tom prilikom podneo predlog poveroca za izdavanja naloga od strane Suda, kako bi dužnik deponovao novčani iznos potreban za sprovođenje izvršnih radnji, tj. rušenja nezakonito sagrađenih objekata na njenoj imovini. Obzirom da na raspravi nije prisustvovao dužnik, zbog lošeg zdravstvenog stanja naredno ročište je zakazano za 01.07.2013.god.
34. Dana 17.06.2013. god, tuženi-dužnik se obratio podneskom Osnovnom sudu u Prizrenu, kako bi se obustavio izvršni postupak usled podnete revizije Vrhovnom sudu Kosova protiv pravosnažne presude P.br.462/10 od 21.12.2011.god, kao i usled lošeg zdravstvenog stanja izvršnog dužnika.
35. Dana 01.07. 2013.god, postupajući sudija je u izvršnom postupku I.br.1241-12 pred Osnovnim sudom u Prizrenu, ovlastio izvršnog poverioca da o trošku izvršnog dužnika poveri vršenje radnje rušenja i uklanjanja ilegalno izgrađenog objekta, odnosno, vraćanja zemljišta u prvobitno stanje. Sud je žalilji naložio da dostavi profakturu firme koja će obaviti rušenje zajedno sa predračunom troškova za izvođenje radova.
36. Dana 10.10. 2013.god, žalilja je Osnovnom sudu u Prizrenu dostavila dopis sa predračunom troškova kompanije koja bi obavila rušenje bespravno igradenih objekata na njenoj imovini.
37. Dana 25.02. 2014.god, žalilja se ponovo obratila Vrhovnom Sudu Kosova, kako bi dobila informaciju da li je Vrhovni sud rešavao zahtev za reviziju podnetog od strane tuženog u ovom predmetu, i tom prilikom je obavestena da je predmet rešen dana 09.07.2013.god, i da je odluka prosleđena Osnovnom sudu u Prizrenu, još 09.09.2013.god. Naime, Vrhovni sud Kosova je doneo presudu (Rev.br.247/2012) kojom se odbija kao neosnovana revizija tuženog, izjavljena protiv presude Okružnog suda u Prizrenu, Gž.br114/2012 od 18.05.2012.god.
38. Dana 14.03.2014.god, na održanoj raspravi u Osnovnom sudu u Prizrenu, postupajući izvršni sudija obavestio je prisutne da je presudom Vrhovnog suda Kosova Rev.br.247/2012, od 09.07.2013.god. odbijena revizija tuženog.
39. Takođe, na istoj raspravi Sud donosi rešenje kojim nalaže zastupniku tuženog-dužnika da u roku od 7 dana deponuje sredstva kako bi se imovina žalilje vratila u prvobitno stanje, kao i da se sa nepokretnosti žalilje ukolne sve pokretne stvari. Takođe, tuženi je obavesthen da ukoliko ne deponuje naložena sredstva, da će ista biti nadoknađena iz pokretne i nepokretne imovine tuženog.

40. S obzirom da nadležni Sud nije preduzeo nikakve mere protiv tuženog-dužnika koji je bio u obavezi da Sudu deponuje određena sredstva za rušenje objekta, prema rečima žalilje, a na osnovu priloženog zapisnika sa ročišta od 15.04.2014.god, pravni zastupnik žalilje je sugerisao sudu o neplaćenom depozitu od strane dužnika, na koje je postupajući sudija obrazložio da je softver suda blokiran i da nije bilo mogućnosti da naplate navedeni iznos iz raspoloživih sredstava sa bankovnih računa tuženog.
41. Dana 11.06.2014.god, žalilja je uputila Osnovnom sudu u Prizrenu zahtev za oslobađanje obaveze plaćanja sudskih troškova, uključujući sudske takse. Žalilja je predlog zasnovala na činjenici da bi plaćanje sudskih troškova ozbiljno ugrozilo njenu egzistenciju, obzirom da je penzioner i ne poseduje nikakvu nepokretnost van Prizrena.
42. Dana 09.07.2014.god, žalilja je uputila urgenciju postupajućem izvršnom sudiji Osnovnog suda u Prizrenu da se hitno zakaže izvršno ročišta radi izvršenja pravosnažne presude bez odlaganja.
43. Dana 09.09.2014.god, na ročištu u Osnovnom sudu u Prizrenu, pravni zastupnik žalilje je od suda zatražio da Sud usvoji predlog žalilje za deponovanje potrebnih sredstava od strane tuženog-dužnika, radi izvršenja sudske presude i da se postupi po izvršnom rešenju i prinudnim putem osigura tražena sredstva.
44. Postupajući izvršni sudija je tom prilikom konstatovao da nije mogao da pronađe pravni osnov kako bi naložio da se sa bankovnog računa izvršnog dužnika-tuženog izvrši transfer odgovarajućih sredstava na ime depozita. Takođe, tuženi-dužnik je izjavio da nema odgovarajuća sredstva naglasivši da odredbe iz čl.13 Zakona o izvršnom postupku predviđaju da troškove izvršnog postupka prethodno snosi izvršni poverilac, te u tom smislu predložio - da Sud u skladu sa odredbom 2 navedenog člana zakona, odredi jedan rok u kojem će poverilac deponovati sredstva za rušenje spornih objekata na imovini žalilje.
45. Dana 09.09.2014.god, Sud donosi rešenje I.br1241-12 kojim nalaže poverilačkoj strani da u roku od 15 dana deponuje traženi iznos novčanih sredstava radi obavljanja izvršnih radnji, jer se u suprotnom ne može ostvariti traženo izvršenje. Osim toga, postupajući sudija konstatuje da "u izvršnom postupku izvršni sudija, i pored odluke za usvajanja predloga poverioca, u svako doba može istu staviti van snage ili da ne postupi po istoj usled nemogućnosti preduzimanja takve radnje". Istim rešenjem I.br1241-12 usvojen je zahtev žalilje za oslobađanje od plaćanja sudskih taksi.
46. Navedeno rešenje I.br1241-12 od 09.09.2014.god, žalilji je dostavljeno dana 09.02.2015.god, kao i prevod istog na srpski jezik, usled konstatacije o preopterećenosti prevodilačke jedinice suda.
47. Dana 30.09.2014.god, žalilja je uložila žalbu Apelacionom sudu Kosova na rešenje Osnovnog suda u Prizrenu I.br.1241/12 od 28.08.2014.god.
48. Dana 21.01. 2015.god, postupajućem izvršnom sudiji je žalilja uputila podnesak, u kojem obaveštava sud da je dobila informaciju o smrti tuženog/dužnika, i da Sud preduzme dalje zakonske mere radi nastavka započetog postupka izvršenja.
49. Dana 11.02.2015.god, žalilja se obratila Apelacionom sudu Kosova žalbom kojom se u potpunosti osporava rešenje Osnovnog suda u Prizrenu I.br.1241/12 od 09.09.2014.god, usled povrede odredbi koje se tiču postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

50. Dana 25.02.2015.god, Osnovni sud u Prizrenu je dostavio žalilji opomenu radi plaćanja sudske takse u vezi podnete žalbe protiv rešenja istog suda u izvršnom postupku I.br.1241/12 od 09.09.2014.god.
51. Dana 27.02.2015.god, žalilja se obratila Osnovnom sudu u Prizrenu podneskom po napred navedenoj opomeni radi plaćanja sudske takse. Naime, žalilja navedenim podneskom predlaže da postupajući sud povuče/poništi opomenu za naplatu sudske takse, jer je isti sud Rešenjem I.br.1241/12 od 28.08.2014.god. oslobodio žalilju od plaćanja sudskih taksi u ovoj izvršnoj stvari.
52. Dana 30.04.2015.god.god, žalilja se obratila relevantnim institucijama na Kosovu, i to: šefu Misije kancelarije EU na Kosovu, predsedavajućem Veća sudija Eulex-a, predsedavajućem Sudskog saveta Kosova, kancelariji Disciplinskog tužioca, informišući ih o odlukama postupajućeg izvršnog sudije.
53. Dana 21.05.2015.god, punomoćnik izvršnog dužnika je uputio podnesak Osnovnom sudu u Prizrenu. Naime, kako u predviđenom roku izvršni poverilac nije postupio po rešenju I.br.1241/12 od 09.09.2014.god, odnosno žalilja nije deponovala navedeni novčani iznos, dužnik je predložio da Sud donese rešenje kojim će obustaviti izvršenje, ukinuti sve sprovedene radnje i obavezati izvršnog poverioca na plaćanje troškova postupka za svako održano ročište.
54. Dana 12.06.2015.god, žalilja je odgovorila na zahtev punomoćnik izvršnog dužnika u vezi pitanja obustave postupka zbog neplaćanja novčanog iznosa za postupak izvršenja, uz obrazloženje da predmet čeka odlučivanje po žalbi poverilačke stranke u Apelacionom sudu u Prištini, i da ovaj sud još nije doneo odluku.
55. Dana 17.06.2015.god, Osnovni sud u Prizrenu je odložio zakazano ročište u vezi utvrđivanja zatezne kamata koju žalilja mora platiti po rešenju o sudskim troškovima Osnovnog suda I.br.1241/12, obzirom da je tuženi-dužnik preminuo. Sud se najpre mora obratiti Kancelariji matične službe Opštine Prizren, kako bi dobio podatke iz matične knjige umrlih za navedenog dužnika i odrediti privremenog zastupnika dužnika-tuženog.
56. Dana 30.09.2015.god, Apelacioni sud Kosova je doneo rešenje GŽ.br.1252/2015, kojom usvaja kao osnovanu žalbu žalilje, a rešenje Osnovnog suda u Prizrenu I.br.1241/12 od 09.09.2014.god, ukida se, te se predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje.

II POSTUPAK PRED INSTITUCIJOM OMBUDSMANA

57. Dana 26.05.2015.god, žalilja je podnela žalbu Instituciji Ombudsmana (IO) protiv Osnovnog suda u Prizrenu, koja se odnosi na neizvršenje pravosnažne i izvršne presude Osnovnog suda u Prizrenu, kao i navodima žalilje na nejednako postupanje i kršenje principa jednakosti pred zakonom, i nepoštovanju Zakona o izvršnom postupku u vezi sa preduzetim postupcima u procesu izvršenja odluka.
58. Dana 09.06.2015.godine, IO pokreće istragu i registruje žalbu žalioaca pod Ž.br. 303/2015, i žalioocu upućuje obaveštenje o prihvatljivosti.

59. Dana 14.07.2015. godine, IO je dostavljena celokupna relevantna dokumentacija koja je poslata od strane žalilje, a u vezi sa njenim slučajem neizvršenja pravosnažne sudske presude.
60. Dana 31.08.2015.godine, žalilja je dostavila IO podneske kojim se obraćala šefu Misije kancelarije EU na Kosovu, predsedavajućem Veća sudija Eulex-a, predsedavajućem Sudskog saveta Kosova, i kancelariji Disciplinskog tužioca, informišući ih o odlukama postupajućeg izvršnog sudije Osnovnog suda u Prizrenu.
61. Dana 08.09.2015.godine, IO je dobila informaciju da je zakonski sledbenik pokojnog tuženog u predmetu I.nr.1241/12, nastradao u oružanom incidentu u naselju Baždarana u Prizrenu, kada su nepoznate osobe pucale iz automobila u pokretu na grupu ljudi. S tim u vezi, žalilja je obavestila pravnu savetnicu IO da, zakazano ročište koje je trebalo da se održi 16.09.2015.god, radi određivanja zatezne kamate usled neplaćanja sudske takse od strane žalilje u Osnovnom sudu u Prizrenu, je odloženo.
62. Dana 10.09.2015. godine, u postupku istrage, pravna savetnica IO je na sastanku sa administratorom Osnovnog suda u Prizrenu, zatražila izjašnjenja vezana za nepoštovanje Zakona o izvršnom postupku u procesu izvršenja odluka, i zatražila uvid u statističke podatke o donetim odlukama u kojim je strankama izdato rešenje o oslobađanju plaćanja sudskih taksu usled lošeg materijalnog stanja, dok se istoj nalaže plaćanje troškova postupka izvršenja. Odgovorna strana se izjasnila da Sud nema informacije i ne vodi evidenciju o donetim rešenjima, povodom istovetnih slučajeva gde je strankama izdato rešenje o plaćanju sudskih troškova. Osim toga, odgovorna strana pri tome nije obrazložila činjenice na osnovu kojih temelji svoje tvrdnje, uprkos tome što Sudski savet Kosova u svom godišnjem statističkom izveštaju o radu sudova objavljuje podatke ove prirode, i koje su sudovi na Kosovu obavezni da istom dostavljaju. Takođe, ovom prilikom nisu obrazloženi objektivni i valjani razlozi na osnovu kojih Osnovni sud u Prizrenu kao nezavisni i nepristrasni organ nije u mogućnosti da sprovede i izvrši pravosnažnu odluku u vremenskom periodu od 4 godine.
63. Dana 30.09.2015.god, žalilja je obavestila pravnu savetnicu da je Apelacioni sud Kosova, odlučujući po žalbi izvršnog poverioca protiv Rešenja I.br.1241/12, doneo odluku. Naime, Rešenjem GŽ.br.1252/2015 Apelacioni sud usvaja kao osnovanu žalbu žalilje, a Rešenje Osnovnog suda u Prizrenu I.br.1241/12 od 09.09.2014.god, ukida se, te se predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje.

III. RELEVANTNI INSTRUMENTI

64. Član 21, stav 2. i 3. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu "Ustav") propisuje sledeće:
[...] *"Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom."*

"Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih."
[...]
65. Član 31 Ustava definiše:

“Svakom se licu garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti”.

66. Članom 24 Ustava koji se odnosi na jednakost pred zakonom u u prikladnom delu navodi:

„1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa“.

67. Član 46 koji se odnosi na zaštitu imovine Ustava propisuje:

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine (...).“

68. Član 6. stav 1 Zakona o izvršnom postupku br.04/L-139 (u daljem tekstu “Zakon o izvršnom postupku”) predviđa *obavezu suda na hitno postupanje u slučaju izvršenja.*

69. Član 17 Zakon o izvršnom postupku predviđa *da se Zakon o parničnom postupku br. 03/L-006 shodno primjenjuje na izvršni postupak ukoliko nije drugim zakonom predviđeno drugačije.*

70. Član 10 tačka 3. Zakon o izvršnom postupku predviđa, između ostalog, *da sud nalaže izvršenje na način na koji predloži izvršni poverilac. Ukoliko rešenje za izvršenje ne može tako da se izvrši, izvršni poverilac može da predloži drugi način za izvršenje i na njegov predlog sud donosi rešenje.*

71. U članovima 152-166 Zakona o izvršnom postupku navode se detalji o izvršenju putem prenosa sredstava na račun u banci.

72. Član 155 Zakon o izvršnom postupku, naročito predviđa *da izvršni organ će neposredno uručiti banci odluku o izvršenju ili nalog o izvršenju. Službeno lice u banci će registrovati datum i vreme kada je banci uručena odluka o izvršenju ili nalog o izvršenju. Jedna kopija ovog rešenja ili naloga o izvršenju dostavlja se i Centralnoj banci Kosova. Sud prosleđuje rešenje za izvršenje banci, koja će odmah da blokira sve raune izvršnog dužnika i dostavi podatke o sredstvima koja su raspoloživa na tim računima. Po prijemu ovih podataka banka bi naložila plaćanje primarno sa računa u banci koji je preciziran u rešenju za izvršenje. Ukoliko ima nekoliko računa u banci koji su precizirani u rešenju za izvršenje, plaćanje će se obaviti onim redom kako su ti računi navedeni. Ukoliko nema dovoljno sredstava na računu navedenom u rešenju za izvršenje, banka će naložiti plaćanje sa drugih računa na kojima izvršni dužnik ima sredstava.*

73. U članovima 190-271 Zakona o izvršnom postupku izloženi su detalji koji se odnose na izvršenje u odnosu na nepokretnu imovinu izvršnog dužnika.

Zakon o parničnom postupku br. 03/L-006 i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o parničnom postupku br.04/L-118 (u daljem tekstu “Zakon o parničnom postupku ”):

Član 1. Zakon o parničnom postupku u relevantnom delu navodi:

„Zakonom o parničnom postupku se određuju proceduralni propisi na osnovu kojih sud razmatra i rešava sporove pravnograđanskih odnosa fizičkih i pravnih lica, ako posebnim zakonom nije drugačije utvrđeno.”

Član 10. tačka 1. Zakon o parničnom postupku navodi:

“Dužnost suda je da nastoji da se postupak vodi bez odugovlačenja i sa što manje troškova, kao i da onemogućuje svaku zloupotrebu proceduralnih prava koja po ovom zakonu pripadaju strankama.”;

74. Evropska konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu “Evropska Konvencija o ljudskim pravima” ili “Konvencija”), je sastavni deo Ustava Republike Kosovo, jer član 22.2 Ustava garantuju pravo na direktnu primenu Konvencije i njenih protokola, koja je Ustavom Republike Kosovo garantovana svim njenim građanima.

75. Stav 1. člana 6. Konvencije (4. novembar 1950), u značajnom delu navodi:
„Svako tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama [...] imapravo na poštenju i javnu raspravu u razumnom vremenskom roku [...]“

76. Član 13. Konvencije navodi:

„Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na blagovremeni pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira da li su povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.“

77. Članom 1 Protokola br. 1 Konvencije se propisuje:

"Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom I opštim načelima međunarodnog prava".

IV ANALIZA

78. Nakon razmatranja ovog slučaja, proizilazi da Osnovni sud u Prizrenu nije postupao po utvrđenoj zakonskoj proceduri u postupku izvršavanja pravosnažne presude Opštinskog suda u Prizrenu, koju su i Okružni sud u Prizrenu, kao i Vrhovni sud Kosova, svojim odlukama potvrdili.

79. Obzirom da to nije učinjeno, Ombudsman ističe da Ustavna i zakonska zaštita lične svojine i imovine uopšte, kao i zaštita ovog prava na osnovu međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava, čija je direktna primena garantovana Ustavom kao najvišim pravnim aktom jedne države, se mora poštovati. Međutim, postojanje ovog prava, ukoliko nije zaštićeno i u praksi, nema nikakvog smisla ukoliko građani nisu u mogućnosti da zaštite svoja legitimna prava delotvornim pravnim sredstvima i mehanizmima.

80. Analizirajući sve činjenice iz navedene žalbe, Ombudsman konstatuje opravdanost žalbe kada se uzme u obzir da, i nakon proteka više od 4 godine nije došlo do izvršenja pravosnažne i konačne odluke suda. Sve pravne i faktičke činjenice predstavljene tokom prvostepenog i drugostepenog postupka sud je pravilno i potpuno preispitao i ocenio u svojim presudama, gde, između ostalog nije bilo pravnog niti bilo koji drugi osnov da se uvaži revizija tuženog pri Vrhovnom sudu

Kosova. Zakonodavni okvir (uključujući i Konvenciju sa Protokolima) jasno garantuje zaštitu imovinskih prava, i utvrđuje da nesavesni gradilac ne može sticati korist od nesavesne gradnje. Sud je analizom važećih propisa ovo konstatovao i primenio propise koji se tiču i prava žalilje u pogledu nepokretnosti, i nesavesne gradnje tuženog. U ovom slučaju primenjeno je pravno načelo “*superficies solo cedit*” koje apsolutnu prednost daje pravu žalilje - savesnog vlasnika nepokretnosti, a ne tuženom - nesavesnom gradiocu. Nezakonitost radnji tuženog i pored svih upozorenja jasno je sankcionisana odlukama Suda.

81. Ombudsman ukazuje na važnost činjenice da je izvršni postupak po svojoj pravnoj prirodi hitan i nalaže otklanjanje štetnih posledica u najkraćim mogućim rokovima. Odbijanje izvršnog dužnika da dobrovoljno oslobodi imovinu koju nezakonito koristi ne umanjuje obavezu Osnovnog suda u Prizrenu da postupi u skladu sa zakonskim ovlašćenjima koristeći postojeće mehanizme, a naročito da postupi u skladu sa čl.155 Zakona o izvršnom postupku.
82. Izvršenje odluke donete od strane kompetentnog suda treba posmatrati kao sastavni deo prava na pravično suđenje, kao što to utvrđuje sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu “Evropski sud”), posebno se pozivamo na slučaj *Hornsby protiv Grčke*, (vidi: presuda od 19.03.1997. god., izveštaji 1997-11, i510, stav 40), u kojem se navodi da izvršenje sudske odluke kao delotvorno pravno sredstvo ne treba ostati samo na papiru, već se treba ostvariti i u praksi. U ovom slučaju, žalilja ne treba biti lišena koristi od pravosnažne odluke koja je doneta u njenu korist.
83. U funkciji pravne analize podnete žalbe u IO i postupaka odgovorne strane, nakon proteka vremenskog perioda od 4 godine za izvršenje presude Opštinskog suda u Prizrenu, Ombudsman uočava nejasnoće i kontradiktorna obrazloženja suda tokom izvršnog postupka u predmetu I.br.1241/12. Naime, postupajući izvršni sudija, dana 14.03.2014.god. usvoja predlog poveroca za izdavanja naloga kojim je dužnik u obavezi da deponuje novčani iznos potreban za sprovođenje izvršnih radnji rušenja koje su poverene izvesnoj firmi iz Prizrena, a u skladu sa čl.292 Zakona o izvršnom postupku koji predviđa: “*Tražilac izvršenja može da predloži da izvršni organ rešenjem ili nalogom, naloži dužniku da prvo položi kod suda potreban iznos za namirenje troškova koji će se prouzrokovati obavljanjem radnje druge osobe*”).
84. Kako izvršni dužnik nije deponovao sredstva na koje je bio obavezan po nalogu suda u određenom vremenskom roku, nejasno je obrazloženje suda da nepostupanje dužnika po nalogu suda za polaganje depozita, ne povlači druge mere koje je sud imao na raspolaganju kao sredstvo prinude izvršnog dužnika da postupi po nalogu suda (na imovini dužnika), ili određivanje novčane kazne zbog neispunjenja obaveze polaganja depozita koja mu je bila određena u smislu čl.15 i čl. 16 Zakona o izvršnom postupku.
85. Osim toga, Ombudsman konstatuje da Sud nije primenio čl. 276 Zakona o izvršnom postupku koji reguliše pitanje finansijskih sredstava u izvršnim radnjama po presudi, a po izdatom izvršnom nalogu od 14.marta 2014.god.
86. U članovima 152-166 Zakona o izvršnom postupku navode se detalji o izvršenju putem prenosa sredstava na račun u banci. Član 155 ovog zakona, naročito, predviđa *da će sud proslediti rešenje za izvršenje Centralnoj banci, koja će odmah naložiti matičnoj banci da blokira sve račune izvršnog dužnika i dostavi podatke o sredstvima koja su raspoloživa na tim računima. Po prijemu ovih podataka,*

nalaže se plaćanje primarno sa računa u banci koji je preciziran u rešenju za izvršenje. Ukoliko ima nekoliko računa u banci koji su precizirani u rešenju za izvršenje, plaćanje će se obaviti onim redom kako su ti računi navedeni. Ukoliko nema dovoljno sredstava na računu navedenom u rešenju za izvršenje, banka će naložiti plaćanje sa drugih računa na kojima izvršni dužnik ima sredstava.

87. Dalje, u članovima 143-187 Zakona o izvršnom postupku izloženi su detalji koji se odnose na izvršenje u odnosu na nepokretnu imovinu izvršnog dužnika.
88. Postupajući izvršni sudija, kontaktujući da ne funkcioniše kompjuterski sistem, da je blokiran softver i da se ne može videti ima li tuženi sredstava da pokrije troškove izvršenja presude, donosi novi nalog kojim suprotno od svog prethodnog naloga, sada obavezuje žalilju na polaganje depozita u iznosu od 19.495,41 evra potreban za troškove obavljanja izvršenja. Sud je obrazložio da obavezuje izvršnog poverioca iz razloga da „ u konkretnom slučaju radi se o izvršnoj radnji koju može izvršiti izvršni dužnik, ali i svaki drugi onako kako je to predviđeno članom 292 i 293 Zakona o izvršnom postupku “ Dalje, kako dužnik nije ispunio sudski nalog za deponovanje određene sume, u cilju konačnog izvršenja pravosnažne presude Sud se poziva na čl.13.stav1 i 2 Zakona o izvršnom postupku koji predviđa:”Troškove postupka u vezi određivanja i sprovođenja potraživanja prvenstveno plaća poverilac.” Navedeno predstavlja postojanje očitih protivurečnosti između onoga što se u razlozima odluke navodi, kao i postojanje kontradiktornosti navedenih razloga odlučnih činjenica.
89. Takođe, treba istaći da je istim Rešenjem I.br.1241/12 od 28.08.2014.god, Sud usvojio zahtev žalilje za oslobađanje od plaćanja sudskih taksi jer je žalilja penzioner i nije u mogućnosti da plati iznos sudske takse.
90. Član 468 Zakon o parničnom postupku predviđa: ”Sud oslobađa plaćanje sudskih troškova stranku koja, prema svojoj opštoj imovinskoj situaciji nije u mogućnosti da podnosi te troškove bez oštećenja svog neophodnog održavanja i njene uže porodice. Oslobađanje plaćanja sudskih troškova obuhvata oslobađanje plaćanja sudskih taksi, kao i oslobađanja polaganje predujma za troškove svedoka, veštaka, uviđajca i sudskih oglasa”.
91. Osim toga, čl. 4 Zakona o izvršnom postupku nalaže da je dužnik obavezan da izvršnom poveriocu isplati troškove postupka i sve ostale troškove prouzrokovane tokom izvršnog postupka.
92. Dalje, obzirom da žalilja nije postupila po nalogu suda za polaganje depozita, tuženi/dužnik se podneskom obratio sudu, sa predlogom da sud donese rešenje kojim će obustaviti izvršenje, ukinuti sve sprovedene radnje i obavezati gđu Đorđević na plaćanje sudskih troškova postupka za svako održano ročište.
93. Član 13.stav 2 Zakona o izvršnom postupku navodi da “*navedene troškove predlagač izvršenja je dužan pretplatiti u okviru roka određenog od izvršnog organa. Izvršni organ će obustaviti izvršenje ako ne budu pretplaćeni troškovi u okviru tog roka. Ako se u datom roku od izvršnog organa ne vrši pretplata troškova za obavljanje konkretne radnje, onda se neće obaviti samo takva radnja.*” Jasno proizilazi da čl.13 st.2 Zakona o izvršnom postupku propisuje da, ukoliko se u roku koji je izvršni organ (sud) odredio, ne izvrši pretplata troškova za obavljanje konkretne radnje, onda se neće obaviti samo takva radnja. Dakle, izvršni organ je naložio još nepravosnažnim rešenjem od 09.09.2014.god, da se izvrši polaganje položi depozit za obavljanje konkretne radnje-rušenja objekta,

tako da izvršni dužnik koji predlaže obustavu izvršenja i ukidanje svih sprovedenih radnji, nije se mogao pozvati na čl.13.st.2, koji propisuje da ukoliko se ne izvrši pretplata troškova za obavljanje konkretne radnje, onda se neće obaviti samo takva radnja.

94. Dana 18.02.2015.god, žalilji je dostavljena opomena od strane Osnovnog suda u Prizrenu radi plaćanja sudskih taksi, a koje je Rešenjem od 09.09.2014.god oslobođena, jer je ista penzioner, nema drugih nepokretnosti i nije u mogućnosti da plati navedeni iznos.

95. Takođe, Ustav Republike Kosovo u članu 31 definiše:

“Svakom se licu garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti”.

96. Ombudsman zaključuje da je došlo do kršenja prava podnosioca žalbe na jednakost pred zakonom obzirom na okolnost da nije izvršena pravosnažna odluka suda, a što je u suprotnosti je sa principima vladavine prava i poštovanjem ljudskih prava garantovanih Ustavom i zakonima.

Pravo na poštenu raspravu u razumnom vremenskom roku: Član 6. Evropske Konvencije o ljudskim pravima

97. Ombudsman dalje ističe da neizvršenje odluke od strane Suda i neuspeh nadležnih organa Republike Kosovo da obezbede efikasne mehanizme u smislu izvršenja pravosnažnih odluka, u suprotnosti je sa principom vladavine prava i predstavlja povredu osnovnih ljudskih prava garantovanih čl.21 Ustava. Pod ovim okolnostima, Ombudsman zaključuje da neizvršenje pravosnažne odluke predstavlja povredu u vezi sa čl. 6.1 Konvencije. Naime, žalilja se žali na to da je čekala na prvostepenu presudu Osnovnog suda skoro šest godina, a nakon donošenja prvostepene presude do današnjeg dana nije došlo do izvršenja iste. Slučaj praktično stoji nerešen već jedno izvesno vreme i da to čini kršenje njenog prava na poštenu raspravu u razumnom vremenskom roku, kako je garantovano stavom 1. član 6. Konvencije, u kome se kaže:

„Svako tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama [...] ima pravo na poštenu i javnu raspravu u razumnom vremenskom roku [...]“

98. Štaviše, Ombudsman konstatuje da je žalilji zbog odugovlačenja i neizvršenja odluke uskraćeno pravo na njenu imovinu.

99. Ombudsman podseća da je sudska praksa Evropskog suda ustanovila da se u slučaju koji uključuje određivanje građanskog prava, dužina postupka normalno računa od vremena započinjanja sudskog postupka (vidi primer, Sienkiewicz protiv Poljske, presuda od 30.09.2003.god.) do vremena kada je slučaj konačno odlučan i/ili presuda izvršena (vidi *Vocaturu protiv Italije (II)*, presuda od 24.05.1991.god.).

100.

Ombuds

man primećuje da su postupci pokrenuti u celini pred tada Opštinskim, a sada Osnovnim sudom u Prizrenu, dana 21.07.2005.godine, kada je tužba podneta protiv tuženika, a nastavljaju se i danas. Iz tog razloga postupci traju skoro deset godina.

101. Ombudsman podseća da se u gore navedenom predmetu Vocaturo protiv Italije, italijanska vlada izjasnila da je razlog za kašnjenje u postupku bio veliki broj zaostalih predmeta u sudovima. U tom slučaju, Sud je smatrao da član 6. stav 1. nameće državama obavezu da organizuju svoj pravni sistem na takav način kako bi sudovi ispunili zahteve Konvencije. Ipak, zaostatak u radu ne uključuje odgovornost od strane država, pod uslovom da se preduzmu blagovremene mere, i da se bavi situacijom ove vrste (vidi Milasi protiv Italije, presuda od 25. 06.1987.god. Vidi, takođe, Foti i ostali protiv Italije, presuda od 10.12.1982.god.).
102. Ombudsman konstatuje da nadležni sudovi imaju obavezu da obezbede pravdu na vreme. U tom smislu, takođe podsećamo da član 10. Zakona o parničnom postupku navodi da će sudovi "*sprovesti postupak bez nepotrebnog odlaganja*".
103. Osim toga, u konkretnom slučaju, država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je delotvoran i u pravu i u praksi (v. presudu u predmetu Fuklev protiv Ukrajine, br. 71186/01, stav 84, 07.06. 2005. godine). Bez obzira na to da li je izvršni dužnik privatno lice ili subjekt pod kontrolom države, država je ta koja treba da preduzima sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu presudu suda, i da, pri tome, obezbedi delotvorno učešće celog svog aparata (v. mutatis mutandis, presudu u predmetu Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi)).
104. Ombudsman takođe konstatuje da je Sud dužan, u okviru svojih nadležnosti, pronaći efikasne mehanizme izvršne prirode, u smislu ispunjavanja zakonom i Ustavom predviđenih obaveza. Shodno tome, svojim postupcima, odnosno nečinjenjem vrši se diskriminacija, jer se stranke u istoj situaciji ne tretiraju jednako, kao što je propisano Ustavom. Bilo bi neshvatljivo da pravosudni sistem Republike Kosovo dozvoli da pravosnažna sudska odluka ostane nedelotvorna na štetu stranke. Dakle, neefikasno postupci i nesprovođenje odluka proizvode dejstva koja nas dovode u situaciju koja nije u skladu sa načelom vladavine prava (član 21 Ustava), načelo koje su vlasti Kosova obavezne da poštuju.
105. Ombudsman osnovano smatra da je tuženi dužan da oslobodi imovinu od svih lica i stvari, ukloni nezakonito sagrađene strukture, te nakon toga da istu preda žalilji u svojstvu zakonitog vlasnika. Samim tim da se žalilja apsolutno protivi da nesavesni korisnik nastavi sa nezakonitim korišćenjem imovine, potrebno je preduzimanje svih pravnih i faktičkih radnji u cilju izvršenja pravosnažne odluke Suda i da se žalilji na takav način obezbedi pristup, nesmetano i mirno uživanje njene imovine.
106. Što se tiče ovog konkretnog predmeta, Ombudsman je mišljenja da, nasuprot tvrdnjama odgovorne strane, izvršni postupak po samoj svojoj prirodi treba da se rešava brzo (v. stavove 32 i 38; i Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, stav 23, ECHR 2000-IV). Iako može da se prihvati da su neki izvršni postupci složeniji, Ombudsman ne smatra da je ovaj predmet tako složen da bi to opravdalo dužinu izvršenja.

Zaključak:

107.

Ombudsman nalazi da vlasti nisu preduzele neophodne mere da bi izvršile predmetnu presudu. Stoga, Ombudsman zaključuje da je zbog toga došlo do povrede prava na pravično suđenje u razumnom vremenskom roku garantovano stavom 1. člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Pravo na delotvorni pravni lek: Član 13 Evropske Konvencije o ljudskim pravima

108.

Žalioc je podneo žalbu na nedostatak efektivnog pravnog leka u smislu kršenja njegovog prava na poštnu raspravu u razumnom vremenskom roku, koje je garantovano članom 6. Evropske Konvencije o ljudskim pravima, koji čini kršenje njegovog prava na efektivni pravni lek po članu 13. Konvencije, koji kaže:

„Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni ovom Konvencijom, ima pravo na efektivni pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu učinila lica prilikom vršenja svoje službene dužnosti.“

109.

U pogledu primenjivosti člana 13, Ombudsman podseća da je Evropski sud za ljudska prava nekoliko puta naglasio da prekomerno kašnjenje u sprovođenju pravde u pogledu toga da stranka nema nikakav pravni lek, čini pretnju vladavini prava unutar domaćeg pravnog poretka (vidi npr. Bottazzi protiv Italije presuda od 28.07.1999. i Di Mauro protiv Italije presuda od 28.07.1999.god.). Ombudsman, takođe, podseća da iako je Evropski sud za ljudska prava smatrao da zahtevi za efektivni pravni lek moraju da se tumače sa značenjem da pravni lek može biti efektivan u pogledu ograničenog delokruga traženja pomoći bitnih u određenom kontekstu (Klass i ostali protiv Nemačke presuda od 06.09.1978.god.), ista je smatrala sledeće:

„U pogledu navedenog propusta da se obezbedi suđenje u razumnom vremenskom roku [...] nijedna bitna kvalifikacija u delokrugu člana 13. se ne može razlikovati. U suprotnom, mesto člana 13. u šemi zaštite ljudskih prava propisanih Konvencijom bilo bi raspravljano u korist označenih ograničenja člana 13. i bili bi minimalno zadržani (Kudla protiv Poljske, presuda od 26.10.2000.god.).“

110. Član 13. se direktno odražava na obavezu država da prvo svojim pravosudnim sistemom štite ljudska prava i na taj način uspostave dodatnu garanciju pojedincu što bi osiguralo da on ili ona efektivno uživaju ta prava. Gledano iz te perspektive, pravo jednog lica na suđenje u razumnom vremenskom roku biće manje delotvorno ukoliko ne postoji nijedna mogućnost da se podnese žalba državnoj vlasti. Odredbe člana 13. pojačavaju one iz člana 6. (vidi napred pomenutu Kudla presudu). Član 13. iz tog razloga garantuje delotvorni pravni lek pred državnim vlastima za navodno kršenje odredaba iz člana 6. o zaključenju slučaja u razumnom vremenskom roku. Obzirom da se ovaj slučaj odnosi na žalbu u vezi dužine izvršnog postupka, član 13. Konvencije je primenjiv.

111U pogledu odredbi člana 13. Evropske Konvencije, Ombudsman podseća da je efekat ovog člana da traži odredbu domaćeg pravnog leka da se bavi materijom „sporne žalbe“ po Konvenciji i da dodeli prikladnu materijalnu nadoknadu (Kaya protiv Turske, presuda od 19.02.1998.god.). Svaki takav pravni lek mora biti efektivan u praksi i zakonu (Ilhan protiv Turske, presuda od 27.06.2000.god.). U vezi

sa žalbom na dužinu postupka, Ombudsman podseća da bi „delotvorni pravni lek“ u smislu člana 13. Konvencije trebalo biti u mogućnosti da spreči navodno kršenje ili nastavljanje istog ili obezbeđivanje adekvatne nadoknade za bilo koje kršenje koje se već dogodilo (vidi napred pomenutu Kudla presudu).

112 Ombudsman primećuje da ne postoji nikakav pravni pristup kojim je žalilja u sadašnjem slučaju mogla da se žali u vezi dužine izvršnog postupka sa mogućnošću ostvarivanja preventivne ili nadoknađujuće pomoći.

Zaključak

113 Iz tog razloga Ombudsman zaključuje da je bilo kršenja prava žalilje na delotvorni pravni lek koje je garantovano članom 13. Evropske Konvencije o ljudskim pravima.

114. Ombudsman, u smislu davoaca preporuke Osnovnom sudu u Prizrenu u skladu sa principima poštovanja zakonitosti, sa dobrom namerom da se poboljša rad i poveća legitimitet i zakonito rešenje ovog problema, a na osnovu svega prethodno navedenog u skladu sa članom 135 stav 3 Ustava Republike Kosovo: "*daje preporuke i predlaže mere, onda kada primeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa*". U smislu člana 18 stav 1.2 Zakona o Ombudsmanu, Ombudsman ima obavezu: "*da skrene pažnju na slučajeve kada institucije Republike Kosovo krše ljudska prava, i da donese svoje preporuke da se prekine sa takvim slučajevima, a kada je to neophodno da izrazi svoje mišljenje o stavovima i reagovanju odgovarajućih institucija u vezi sa takvim slučajevima*".

115. Ombudsman, na osnovu svih priloženih i prikupljenih dokaza, kao i relevantnih zakona, konstatuje da je žalba podnosioca opravdana i zakonita. U konkretnom slučaju, Ombudsman konstatuje da je bilo kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer postupajući izvršni sudija Osnovnog suda u Prizrenu,

PREPORUKE OMBUDSMANA

Na osnovu konstatacija i u skladu sa članom 135, stav 3. Ustava Republike Kosovo i članom 16. stav 4 i 8 Zakona Br.05/L-019 o Ombudsmanu, Ombudsman preporučuje:

- Osnovnom sudu u Prizren :

• Obzirom na prethodno kašnjenje, da obezbedi da Osnovni sud u Prizren u što kraćem mogućem vremenskom roku, bez daljeg odlaganja preduzima potrebne i neophodne mere radi izvršenja i konsekvantne primene pravosnažne odluke Opštinskog suda u Prizren P.nr.462/10 od 21.12.2011.godine, kako bi se bez daljeg odlaganja zaštitilo pravo na imovinu gđe. Đorđević u skladu sa zakonom, kao i normama i standardima u vezi sa poštovanjem ljudskih prava.

- **Da pokrenu inicijativu za izradu pravnog instrumenta koji bi bio efikasno sredstvo u smislu člana 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji pruža olakšanje u obliku prevencije ili nadoknade u vezi sa žalbama o dužini sudskih postupaka**

- ***Da se obezbedi ravnopravnost upotrebe službenih jezika u svim sudovima tako da se svi postupci, dokumenta, obaveštenja i spisi u vezi sa postupkom, izdaju u razumnom vremenskom roku na zvaničnom jeziku stranaka.***

Kancelariji disciplinskog tužioca:

- ***Kancelarija disciplinskog tužioca da istraži slučaj, koji se odnosi na dužinu izvršnog postupka kao i moguće zloupotrebe dužnosti od strane eventualnih službenika.***

U skladu sa članom 132, stav 3. Ustava Republike Kosovo („Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom.“) i članom 28. Zakona Br.05/L-019, o Ombudmsanu („Autoriteti, kojima je Narodni Advokat uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, ..., treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja.“), ljubazno Vas molim da nas obavestite o radnjama po ovom pitanju.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari
Ombudsman